

TEMA DEL DIA

PATRIMONI ▶ La col·legiata basílica de Santa Maria de Manresa no està immatriculada. El bisbat de Vic, de qui depèn, diu que no té previst fer-ho a curt termini. Segons el que explica la història del temple, si és propietat d'algú és de la ciutat de Manresa, que és la que en va pagar la construcció

De qui és la basílica de la Seu de Manresa?

▶ El bisbat no ha immatriculat el temple ni ho preveu «a curt termini» ▶ Mossèn Gasol va deixar escrit que «és obra de la ciutat»

Gemma Camps

MANRESA

■ La paraula immatriculació, que és la primera inscripció al registre de la propietat d'un bé, s'ha posat de moda. La denúncia de la Unió de Pagesos que els bisbats de Vic i Solsona s'havien apropiat béns patrimonials aprofitant aquest registre, va obrir, el setembre passat, la caixa dels trons. Pel que fa a Manresa en concret, el bisbat de Vic, segons la informació que ha facilitat a aquest diari, el 2013 va immatricular el conjunt parroquial del Carme i les capelles de la Mare de Déu del Remei, del Pòpul i de Sant Marc. En canvi, el monument més important de la ciutat, la col·legiata basílica de Santa Maria, la Seu, no està immatriculada. «A curt termini», el bisbat informa que no té previst fer-ho. De qui és la Seu, doncs?

Quan la CUP va proposar expropiar la catedral de Barcelona i convertir-la en una escola de música i un economat, el bisbat de Vic li va dedicar el tema central al Full Diocesà (juliol del 2017). La portada la va titular amb una pregunta: «De qui són els temples?». Hi recordava que «fins a l'any 1998 l'Església no tenia obligació de registrar els seus llocs de culte perquè es considerava que la seva propietat era notòria i indiscutible (no feia falta). Després de la reforma del Reglament Hipotecari, l'Església ha pogut immatricular catedrals, esglésies i ermites amb la certificació corresponent». I afegia: «això no significa que els temples siguin una propietat d'uns 'eclesiàstics' per al seu ús particular o arbitrari (com qui s'apropia una finca per fer-hi una piscina), sinó que són titularitat eclesial, de l'Església en el seu conjunt -jerarquia i poble fidel-, que conserva aquests

temples de la seva propietat, molts d'ells construïts fa segles per mantenir la seva finalitat original, que és donar culte i glòria a Déu».

Un esforç econòmic

Recordava, també, que aquest patrimoni «és una font de riquesa i valor per a tota la societat. Un patrimoni que anualment suposa per a l'Església un gran esforç econòmic de rehabilitació, conservació i manteniment ordinari. I això no exclou que algunes restauracions comptin amb diners públics». És el cas de la Seu, les obres de la qual paguen a parts iguals Generalitat, Diputació, Ajuntament i bisbat.

El Full Diocesà apuntava que no es pot oblidar que «aquests monuments tenen un benefici públic, un de caire espiritual però un altre de caire més material, ja que molts fan de les nostres ciutats unes destinacions turístiques de primer ordre, i això suposa treball, riquesa i promoció cultural».

El naixement de la Seu

En el capítol del seu llibre de referència sobre la Seu, Josep Maria Gasol, canonge de la Seu, historiador i arxiver de Manresa, explica per què i com es va materialitzar la construcció d'una nova església que rellevés la romànica de Santa Maria, que havia quedat petita. Ho fa amb una cita de l'historiador manresà Joaquim Sarret i Arbós. «Era l'any 1296. Reunits el Paborde Guillem i els canonges amb els Consellers de la Ciutat en l'Aula Capitular, entenent que l'església de Santa Maria era petita per enquibir la multitud de fidels (...); preveient que la ciutat augmentaria d'habitants, atesa la seva significació (...) deliberaren i resolgueren emprendre les obres de construcció d'una nova i espaiosa església que substituís l'antiga». Aques-

Una prohibició que va aixecar el govern d'Aznar l'any 1998

▶ Una immatriculació és la primera inscripció d'un bé al Registre de la Propietat. La inscripció, però, ofereix una presumpció de propietat que pot ser desvirtuada per qui demostra un millor dret. Des del 1861 (any de la creació del Registre de la Propietat) fins al 1998 el Reglament hipotecari establí a l'article 5 que no es podien inscriure els temples destinats al culte catòlic perquè es considerava que no feia falta. Sí que podien estar inscrits els d'altres confessions religioses i de titularitat privada o de particulars. El 1998 una reforma de la Llei hipotecària durant el govern d'Aznar va permetre aixecar la prohibició per considerar-la inconstitucional. Entre el 1998 i el 2014, segons informació d'El País, l'Església va registrar 4.500 propietats a nom seu. El 2015 es va arribar a un acord pel qual no calia continuar aquest procediment especial d'immatriculació.

ta decisió es va traduir en un acord municipal, el 4 d'abril del 1301. Per recaptar diners, explica Gasol, es van nomenar vuit administradors «escollits dels quatre barris o 'quartos' amb què era dividida la ciutat» per constituir unes comissions de barri integrades cadascuna per deu persones. La seva feina passava per adquirir les cases i els patis afectats per fer l'ampliació i recaptar i administrar els donatius per fer l'obra.

El 10 de juny del 1322, dia de Corpus, va començar una col·lecta pública per construir el nou temple. La llista de donants va ser nombrosa: 417. Hi havia representats tots els estaments ciutadans i la quantitat dels donatius va variar molt. El llibre tercer del paborde de la Seu -el paborde era qui dirigia el temple- que hi ha guardat a l'arxiu del temple recull de la pàgina 39 a la 48 la llista de totes les persones que van contribuir a l'obra.

«De tota la ciutat»

Un cop detallat l'origen de la Seu, Gasol afirma: «la Seu de Manresa serà, en efecte, obra de la ciutat i de tota la ciutat. Fa bonic de constatar, estudiant la història de la Seu, que la seva construcció i les successives i necessàries restauracions no han estat l'obra exclusiva d'algun personatge o corporació singular. No fou pas un rei, ni un bisbe, ni tan sols un capítol de canonges qui va projectar-la, fer-la i pagar-la. Va ésser la ciutat de Manresa -els consellers davant, col·laborant-hi

gremis i confraries i multitud de particulars- que volia construir 'el seu' temple major i no l'església conventual dels seus canonges». Segons això, és lògic pensar que si algú té dret a immatricular-la és la ciutat de Manresa, el poble de Manresa, que és qui la va pagar en el seu dia. De fet, Gasol titula el capítol sobre la construcció amb un contundent. «La Seu, obra de la ciutat».

Més béns registrats

Les fonts del bisbat consultades recorden que el procés d'immatriculació de béns immobles és molt lent perquè cal reunir força informació abans d'anar al registre, com ara preparar el dossier de l'immoble. Cal deixar clar, no obstant això, que el fet que només s'hagin immatriculat els conjunts parroquials esmentats no vol dir que siguin els únics que consten al registre a nom del bisbat. Pot ser que hi constin per altres títols, com ara una cessió, una donació, una compra, etc. És el cas de l'església nova i antiga de Sant Josep, al barri del Poble Nou, i de la casa rectoral de la segona. També, de la casa parroquial de la Seu i del convent dels caputxins (plaça de Valldaura), que els frares van donar al bisbat el 2007 i el bisbat va inscriure al registre a nom seu el 2008.

No ha estat possible saber si la catedral de Solsona està immatriculada perquè el seu bisbat va respondre a la petició d'aquest diari que és un tema que porta la Conferència Episcopal Tarraconense i que li havia enviat la petició i aquesta ja hi donaria resposta. A hores d'ara, **Regió7** no ha obtingut cap resposta.

Una imatge de la basílica de la Seu